

«ТЕОРІЇ ТА МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВ»

УДК 65.011.8

oldeni@ukr.net

Денісова Ольга Олександрівна

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
Україна

Denisova Olga O.

PhD, Associate Professor

Kyiv National Economic University named after
Vadym Hetman, Ukraine

МІЖКОМПОНЕНТНІ ЗВ'ЯЗКИ АРХІТЕКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

ENTERPRISE ARCHITECTURE INTER-COMPONENT LINKS

Анотація. Досліджено проблеми використання сучасних шаблонів архітектури підприємства. Запропоновано типи міжкомпонентних зв'язків для побудови інтегрованої архітектури підприємства.

Ключові слова: архітектура підприємства, модель, компонент, зв'язок, інтеграція.

Summary. Problems of using Enterprise Architecture frameworks are examined. Inter-component link types are proposed for integrated Enterprise Architecture elaboration.

Keywords: enterprise architecture, model, component, link, integration.

Архітектура підприємства, оформлена як сукупність моделей, що відображають усі аспекти підприємства, є складною системою з великою кількістю різномірних елементів. Діаграми, таблиці і списки описують бізнес-функції, бізнес-процеси, організаційну структуру, акторів та їх ролі, потоки даних і системи їх зберігання, програмні додатки, апаратне забезпечення та засоби комунікацій.

Для змістовного опису підприємства, визначення та впорядкування його компонентів сучасні методології [1, 2] виокремлюють комплексні структурні елементи — точки погляду (views), рівні архітектури, архітектурні домени, змістовні аспекти або ін., зокрема:

— у моделі архітектури підприємства Захмана (Zachman Framework for Enterprise Architecture) — «Дані», «Функція», «Мережа», «Люди», «Час», «Мотивація»;

— у розширеному шаблоні архітектури підприємства E2AF (Extended Enterprise Architecture Framework) — «Бізнес», «Інформація», «Інформаційні системи», «Технологічна інфраструктура»;

— у довідковій архітектурі та методології для узагальненого підприємства GERAM (Generalised Enterprise Reference Architecture and Methodology) та ISO 19439-2006 — «Функція», «Інформація», «Ресурс», «Організація»;

— у методиці опису архітектури TOGAF (The Open Group Architecture Framework) — «Бізнес», «Інформація», «Додаток», «Технологія».

Розмаїття підходів і відповідних моделей ускладнює їх вибір і використання під час розроблення або вдосконалення архітектури. Водночас їх спільним недоліком є відсутність комплексу зв'язків між структурними рівнями та окремими моделями, що унеможливує розгляд архітектури підприємства як єдиного цілого, реалізацію у повному обсязі системного підходу і вирішення проблем, що стоять перед архітекторами підприємств:

— розвиток інформаційних систем підприємства має відповідати вимогам бізнесу. Саме останні задають критерії для вибору як ІТ-стратегії, так і конкретних технологічних рішень;

— інформаційні технології повинні бути не просто одним з центрів витрат підприємства, а джерелом його нових можливостей, для повного використання яких ІТ-процеси мають бути інтегровані у повний життєвий цикл бізнес-процесів із вдосконалення якості продуктів і послуг і підвищення гнучкості бізнесу.

З метою заповнення вказаних прогалів пропонується визначення таких типів зв'язків між компонентами архітектури підприємства.

Структуруючі зв'язки є основою архітектури. Зв'язки типів «ціле — частина» та «батько — дитина» встановлюються між елементами одного типу для подання внутрішньої структури об'єкта або ієрархії об'єктів. Вони мають значення для міжкомпонентних зв'язків на етапі переходу від ескізу, коли можуть з'єднуватись моделі в цілому, до детального проектування, під час якого зв'язуються конкретні елементи моделей і відповідний зв'язок «спус-

кається» до нижчих рівнів ієрархії. Водночас структуроутворюючі зв'язки забезпечують узагальнене подання міжкомпонентних зв'язків шляхом згортки всіх елементів окремих моделей у відповідні блоки зі збереженням встановлених зв'язків.

Між елементами різних моделей можливі зв'язки розташування (належності). Зокрема, вони надають змогу відобразити цілі, завдання, функції або вимоги на «фізичні» блоки з урахуванням різних типів архітектури.

Семантичні зв'язки забезпечують розгляд архітектури в цілому, надаючи можливість зіставити різні компоненти, дотримуючись логіки їх залежності або взаємодії. Так, зокрема, на вищому рівні архітектури підприємства можна відстежити такі зв'язки:

- стратегія «має за результат» показники діяльності;
- стратегія «реалізується» працівниками, процесами, технологіями;
- працівники «керують» процесами;
- організаційна структура, політика та регламенти «підтримують» працівників;
- моделі потоків робіт «визначають» процеси;
- архітектура безпеки «захищає» процеси та технології;
- архітектура даних, архітектура додатків та архітектура інфраструктури «підтримують» технології.

Під час детального розгляду до семантики зв'язків додають елементи асоційованих даних. Так, запити на розвиток інформаційних технологій можуть подавати бізнес-функції корпоративного управління, розвитку бізнесу, маркетингу, взаємодії з клієнтами, фінансів, виробництва. З іншого боку, поява нових технологій забезпечує додаткові можливості, що їх слід розглядати у контексті бізнес-функцій. Водночас маркетинг, фіксуючи потребу в нових продуктах і послугах, передає ідеї щодо нових або вдосконалених продуктів до підсистеми розвитку бізнесу, до фінансів — прогнози продаж, до клієнтів — пропозиції. Усі подібні зв'язки повинні відстежуватись на сонові моделей архітектури підприємства.

Зв'язки залежності задають:

- упорядковану послідовність переходів між моделями та їх елементами, утворюючи логічні ланцюжки на зразок «Чому — Хто — Що — Як — Чим»;
- хронологічну послідовність планів заходів і проектів з переведення архітектури з поточного стану до запланованого, окремих фаз та етапів життєвого циклу архітектури;
- шляхи відстеження зв'язків між рішеннями, їх обґрунтуванням, зацікавленими особами, заходами з їх реалізації, виконавцями, задіяними елементами моделей, планами та результатами дій. З цією метою можуть встановлюватись зв'язки «походить», «відповідає», «уточнює», «перевіряє», «конфліктує», «залучає», «є альтернативою», «має за наслідок» тощо.

Описаний комплекс зв'язків забезпечує інтегрованість архітектури підприємства, узгодження її окремих елементів і поліпшення процесів їх розроблення та удосконалення.

Література

1. Minoli D. Enterprise Architecture A to Z: Frameworks, Business Process Modeling, SOA, and Infrastructure Technology. Auerbach Publications. — 2008. — 512 p.
2. Schekkerman Ja. How to Survive in the Jungle of Enterprise Architecture Frameworks: Creating or Choosing an Enterprise Architecture Framework. Trafford Publishing. — 2004. — 195 p.

УДК 659.1.012

y.derevyanko@pr-service.com.ua

Дерев'янка Олена Георгіївна
Національний університет харчових технологій,
Україна

Derevianko Olena G.
National University of Food Technologies, Kyiv,
Ukraine

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ РЕПУТАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

INSTITUTIONALIZATION AND IMPLEMENTATION OF REPUTATION MANAGEMENT IN COMPANIES

Анотація. Статтю присвячено розвитку фундаментальних засад управління репутацією підприємств і розробці його методологічного забезпечення. За результатами дослідження обґрунтовано концептуальний підхід до формування системи репутаційного менеджменту шляхом децен-

Summary. This article is devoted to the fundamental principles of reputation management in companies, and the development of its methodological and quality assurance. Thanks to the results of the research, a conceptual approach was developed to build reputation management systems through